

Familie van „Jezus“ is er ook geweest: Maria, zijn broeders, en anderen, die Hem door bloedverwantschap zijn verwant geweest.

Maar familie van „Christus“ zijn zij, die, ook zonder dien bloedband, met Hem verbonden zijn door het geloof. Zij aanvaarden Hem in zijn ambt; kennen Hem als den ook voor henzelf levendmakenden Geest, en nemen Hem met al zijn weldaden aan, doende den wil zijns Vaders.

Deze familie van Christus nu is Hem een paaschgeschenk. Eerst moest zijn ziel een schuldoffer stellen. Dat is: de Knecht des Heeren, in wien wij uiteindelijk den Messias eeren, moest zich in den dood geven, en dit met borgtochtelijke intentie. En deze weg der zelfvernietiging zou dan naar goddelijke rechtswijzing het pad wezen voor zijn familie-werving. Want „zaad“ zien, beteekent: kinderen zien. Welke kinderen? Wat voor kinderen? Het zijn leerlingen, hoorders van zijn Woord, geboren uit de belofte, kinderen Gods, die Hem „gegeven“ zijn, Hebr. 2: 13. Hij vormt met deze kinderen, met dit „volk“, een familie; zij is Zijn familie. Want door zijn dood heeft Hij aan deze kinderen een rechtsbasis geschapen, waarop zij MOGEN leven. Tevens heeft Hij door zijn opstanding (Hij, die ZICH offert, is meer dan lam, doch is ook priester) hen met zijn Geest vervuld; Hij heeft alzo voor hun leven een krachtbron geopend, waardoor zij KUNNEN leven.

En dus is Hij de tweede, laatste Adam, levendmakende Geest. De eerste Adam krijgt zijn familie; de tweede scheidt ze. De eerste is geen schepper van de zijnen; hij is met hen, zij zijn met hem geschapen. Maar tot den tweeden Adam zeggen de zijnen: mijn Heere en mijn God.

En nu zal de tweede Adam, de Knecht des Heeren, zijn familie altijd „zien“. Ze voor zich zien, en om zich heen zien. Met één offerande kon Hij volstaan; de priester bracht het schuldoffer eens en voor goed. Maar gelijk ieder priester zijn offer overleefd, om de vrucht der offerande te kunnen administreeën, d.w.z. toe-dienen, zoo heeft ook deze Priester het lam overleefd, d.w.z. Hij heeft zich zelf als lam overleefd. Aardsche priesters overleven wel een lam, maar niet den lammeren-toevoer: want die doorloopt de vele eeuwen, die aan het Eene Lam voorafgegaan zijn. Maar deze Priester overleefd zich zelf als lam; en aangezien er maar één Lam is als Hij, en geen tweede, derde, ooit meer noodig is — de tweede Adam is de laatste tevens — daar is geen nieuwe toe-voer van offeranden meer vereischt: Hij overleefd dus zich als lam, en ook den toevoer van de offeranden. Dien toevoer staakt Hij. Dus staat het met Hem zóó: Hij moet en kan op één dag offeren, en alle dagen administreeën; Hij leeft alle dagen om voor zijn familie te handelen.

En wijl deze zijne administratie krachtig is, en uiterst werkzaam, daarom zal Hij zaad zien. Hij bidt ze naar zich toe: Zijn bidden is: den rechtsgrond, die aan zijn familie de vergunning om te leven schied, in werking doen komen; de vergunning wordt dan ook uit de theoretische in de praktische sfeer overgebracht; dat is: er zijn er, en er komen er, AAN WIE concreet het vergunde toebedeeld wordt. Hij kan geen veldheer zonder leger, geen koning zonder onderdanen, geen licentie-schenker zonder licentiaten wezen. En Hij trekt ze ook naar zich toe; dit doet Hij door zijn Geest. Die wederbaart de doode familie van Adam, inzooverre zij door Hem met God verzoend wordt, opdat ze zijn familie worde, vleesch van zijn vleesch, en been van zijn been. En in hun sterfbed bekaamt die Geest van Hem zijn sterkste triumpfen: in éénen oogenblik haalt Hij hen boven: familie kan familie, vleesch kan vleesch niet missen. Hij is hun vleesch en been, en dit door éénen Geest. En als ze samen aan de tafel van zijn nachtmal zitten, ja, ook dan „ziet“ Hij zijn zaad.

K. S.

KERKELUK LEVEN

BATAVIA c.a. EN WIJ, II. (Slot.)

II. Maar nu de groote vraag: wat moeten onze vrijgemaakte kerkleden ginds met dit gemanoeuvree? Men zegt, dat er meer dan 600 ginds zitten, de handen in het haar.

Ik kan me voorstellen, dat ze in de war komen. Ze kunnen redeneeringen volgen als de onderstaande. Ik wil ze meteen maar van een kantteekening voorzien.

a) We komen hier in Batavia (of elders) aan. Daar hebben we een plaatselijke kerk. Die is weer een ding apart, vooral voor het besef van een „vrijgemaakte“. Zoolang die plaatselijke kerk geen valsche kerk is gebleken, of een scheurkerk, moeten we beginnen, ons daarbij aan te sluiten. Zoo niet, dan loopen we gevaar, zelf „scheurmaker“ te worden.

KANTTEKENING: De redeneering is goed bedoeld, maar onjuist. Een plaatselijke kerk, die tot een bepaald verband behoort, wordt mede getypeerd door de officieel door het verband genomen besluiten, TENZIJ ze zich daarvan vrijgemaakt heeft, de gemeenschap onderhoudende met hen, die

de goddelooze besluiten hebben afgewezen, deswege zijn uitgeworpen, nadat revisie ettelijke malen geweigerd is. Batavia nu heeft zich niet vrijgemaakt, voegde zich nog onder de kerken die uitgeworpen hebben, staat daar niet blanco tegenover, en kan dus eerst met ons gemeenschap hebben, gelijk wij met haar, indien ze zich heeft vrijgemaakt. Op mogelijke zelfstandig-wording loopen we niet vooruit: laat alle dingen, vooral kerkelijke Linggadjadi's, eerlijk en met orde geschieden. En aangezien Linggadjadi's bezegelen de revolutie, kunnen zelfs de kerkelijke Linggadjadi's niet eerlijk en met orde geschieden. Zoolang Batavia in het verband is, moet het daaraan gehouden worden. Dat Batavia saboteert is wel waar, maar is ook in hooge mate ongeestelijk; het is net zoo slecht als het synodale drijven. Saboteeren is ongeestelijk, vrijmaken is geestelijk. Men moet niet met saboteurs aan de tafel gaan zitten maar met gehoorzamen. Sabotage is scheuring van alle mogelijke kerkverband. Vrijmaking is herstel van het rechte kerkverband, en werkelijk-making van zijn hernieuwde functiëering. Een plaatselijke kerk, welke de besluiten der valsche saboteert, wordt daarmee geen ware. Een roomsche parochie, die den paus saboteert, is daarmee nog geen belijdende protestantsche.

b) Batavia schreef, d.d. 11 Januari 1946, aan de synode der uitwerpers: „Wij achten het gevaar(!) niet uitgesloten(!), dat het streven(!) om niet-centrale(!) waarheden van ons christelijk geloof steeds soberper te willen formuleeren en goddelijke verborgenheden in woorden te willen uitdrukken, en dan onze formuleringen en uitdrukkingen bindend te verklaren, als leer der kerk, noodeloos de eenheid der kerk bedreigt(!)“. Welnu, is dat geen prachtig anti-synodalistisch zinnetje?

KANTTEKENING: Heelmaal niet prachtig. Let op die voorzichtige formuleringen, op dat blijven hangen in algemeene frasen, en het ontduiken van de concrete kwesties, kenbaar in de vijf vragen met „ja“ of „neen“ te beantwoorden. Bovendien: dit zinnetje zullen alle synodocraten met een roerend amen willen overnemen, dadelijk. Alleen maar: zij zeggen erbij, dat WIJ de scheurmakers, ja (zie Knickerbocker Weekly) de ketter-jagers zijn (omdat we hun binding..... afwezen). Ze zullen zeggen: we hebben centrale waarheden gehandhaafd tegen de semi-remonstranten. Ze hebben gezegd: de zakelijke inhoud moet gehandhaafd worden. En Batavia doet daaraan mee; want het is nu al bijna April 1947, en de vervangings-onzedelijkheid kwam inmiddels ook nog voor den dag, weer met binding. Bovendien: Barthianen, liberalisten, kunnen precies hetzelfde mooie zinnetje onderteekenen. En Baynick, niet te vergeten, die toch maar dapper heeft meegedaan aan de uitwerping van wie de betwiste zinnetjes niet als Gods Woord wilden eeren. In Nederland heeft hij de uitwerping nodig, om de synthese-beweging te beschermen tegen de groep, die haar niet wilde; en in Indië zulke mooie zinnetjes, om de synthese-beweging door te zetten. Batavia is ook van die synthese-beweging niet vrij: barthiaansche dominees, van de „Protestantsche kerk“ mogen ook den preekstoel op.

c) Batavia wil geen uitspraak doen, en poogt zelfstandig te worden. Is dat geen goed teken?

KANTTEKENING: Als twee hetzelfde doen is het niet hetzelfde. Behalve alles, wat hierboven gezegd is, merken we nog op: Batavia HEEFT helpen „uitspreken“ (door zich niet vrij te maken); bovendien zijn niet alleen die uitspraken van '42 in geding, maar dat heele hiërarchische kerkrecht. Wie dat niet verwerpt, heeft geen andere keus meer. Dat men de protestantsche kerk in Indië in de armen valt, bewijst al, dat men het kerkrecht niet meer nauw neemt.

d) Batavia's kerk aanvaardt geen anderen grondslag dan de drie formulieren: wat wil een vrijgemaakte nog meer?

KANTTEKENING: We willen eerst de formulering van dien „grondslag“ weten. Wie Barthianen toelaat, aanvaardt de drie formulieren NIET. Want Barthianen weerspreken ze op alle punten, met name in de fundamenteën. Ook Barthianen zeggen plechtig, dat ze „op den bodem“ der drie formulieren staan. Dat kan beteekenen: we aanvaarden ze als historische stukken, met respect — vanwege de bewogenheid, waarmee ze ontstaan zijn — te behandelen. Maar intusschen weerspreken ze ze toch. „Bodem“ is trouwens wat anders dan „grondslag“. Als Barthianen worden toegelaten op den kansel, zij, of andere kettera, dan zijn de drie formulieren geen ACCOORD meer van gemeenschap.

e) Batavia laat vrijgemaakte predikanten (is er een voorbeeld???) en ambtsdragers toe. Batavia BINDT niet. Dat binden gaf den doorslag, in Nederland. Is het niet prachtig, dat we hier geen binding hebben?

KANTTEKENING: Dat is nog heelmaal niet prachtig. We hebben in Nederland niet maar negatief gevochten tegen de bindingamenschen, doch positief gestreden vóór de onderhouding der gemeenschap met de ten onrechte uitgeworpenen, want dakloos mag de gehoorzame niet zijn. Batavia laat hen dakloos. Het zegt alleen maar (als 't waar is, wat ik nog niet zien kan) de geschorste ambtsdragers mogen hier preeken. Waarom? Waar haalt die kerkeraad de ambtelijke positie der vrijgemaakten vandaan?

Van Christus? Laat hen dan zich vrijmaken, want Christus autoriseert niet tegelijk de ja-eischers en de neen-zeggers. En als Batavia zegt, wat het schijnt te zeggen: laat al die vragen rusten, accepteer een barthiaan en een vrijgemaakte, en de heele verdere theologengroep, die maar orthodoxe klanken hooren laat, dan zegt een vrijgemaakte: dank u wel; wij willen Christus zien in de ambtelijke opdracht en de erkenning daarvan. Het nivelleren van deze kwesties is even erg als het synodocratisch drijven en bannen. Het is niet genoeg, dat men ons NIET uitsluit (in gelegenheidscontacten). Het is noodig, dat men ons POSITIEF insluit, op goeden grondslag.

f) Het kerkverband is geen kerk; als Batavia in het synodocratische verband nog leeft, is dat wel jammer, maar het geeft den doorslag niet.

KANTTEKENING: Zie de aantekening op II, a). g) We moeten „in“ de kerk zuiveren, en als we in het buitenland komen, dan beginnen we met wat historisch geworden is, en gaan dan „in“ de kerk reformeeren.

KANTTEKENING: Batavia behoort, zelfs na Linggadjadi, formeel nog tot het Rijksverband. Het is dus geen buitenlandsche kerk. Het draagt de financiële lasten der uitwerpers, en laat de uitgeworpenen alleen strijden. Batavia is synodocratisch geteekend, zoolang het zich niet vrijmaakt. Men kan, ingeval van verhuizing naar het buitenland, in een buitenlandsche kerk een procedure openen over punten van leer en kerkregering, die daar tevoren niet behandeld zijn. Maar in Batavia staat het anders; daar heeft men de procedure gehad, men heeft zelfs met de synodocraten weer vergaderd in synodaal verband. De zaak is daar aan de orde geweest, ook al hield men zich indonesisch-doof. Op ficties grondt men geen avondmaalsgemeenschap.

h) Als Batavia niet bindt, stelt althans deze kerk niet, zooals de synodocratische, haar ordinantiën boven het Woord. Ergo, doe maar mee.

KANTTEKENING: Het is onjuist gezien. Als Batavia barthiaansche toelaat, stelt het wel degelijk eigen ordinantiën boven het Woord. En als het zich van den heelen nederlandschen rompslomp niets aantrekt, stelt het ook eigen inzicht boven Gods Woord. Want Gods Woord beveelt ons, dat we ons voegen bij de ware kerk, onrecht verloochenen, zonden afwijzen, positief hen zoeken, die als David hebben gestreden tegen Goliath, en met hen gemeenschap oefenen. Anders aanvaardt men het systeem van het indifferentsisme in ethisch, confessioneel en kerkrechtelijk opzicht. Dat indifferentsisme stelt zich boven het Woord, hetwelk er wars van beveelt te wezen.

i) Batavia erkent de synodocratische tucht niet. Ergo.....

KANTTEKENING: Als Batavia allerlei predikanten toelaat, ook barthiaansche, erkent het de tucht niet. Inderdaad. Ook de goede niet. En dan moet Batavia ONS wel tuchtigen. We hebben wel de tucht afgewezen, die niet naar de gemeene ordening der kerken was, maar heusch niet de tucht, die wel naar die ordening wil bediend wezen.

j) In Indië is een ander ontwikkelingsstadium dan in Nederland. Ergo.....

KANTTEKENING: Waarom zou Indië een ander ontwikkelingsstadium hebben? Het leeft tot den huidige dag synodocratisch mee. En de verdere ondergrondse ontwikkeling kon wel eens deformatie zijn. Zie de actie-ds Verkuyl. Zie het preeken van de predikanten over en weer.

III. We concludeeren dus, dat onze vrijgemaakte gereformeerden goed zullen doen, steun te verleen aan het „Gereformeerd Contact-comité voor Nederlandsch Indië (Art. 31) te Batavia“. Correspondentie-adres: Vdg. P. v. Bolhuis, H.K.A.G., III, A. Veldpost Batavia. Daar wordt contact gezocht met gereformeerden in verstrooiing; te Batavia is een kring tot bestudeering van de gereformeerde beginselen, in het gebouw „Arnhem“, Noordwijk 15, Batavia, C. Wie aan vdg. Bolhuis adressen opgeeft, helpt mede, onze jonge menschen te bewaren in hun zwaren strijd. Laat hen zich organiseren, en via den kerkelijken weg, b.v. door aanvraag van steun bij de kerkeraden, trachten te komen tot consolideering van een eigen kerkelijk leven. Alleen wie zelf weet wat hij wil, en zich organiseert met geloovigen van dezelfde belijdenis, kan DAARNA eventueel „logeren“ bij andersdenkenden. Maar bij anderen „logeren“ is nog wat anders dan met die anderen „samen-wonen“. Als de kerkeraden zich de moeilijkheden indenken, kunnen zij, via classis, en particuliere synode, de zaken van ginds bij de generale synode aanhangig stellen. Zoo noodig, kunnen twee particuliere synodes een tusschentijdsche generale synode aanvragen. Liever die weg, dan improvisaties, die tot schade leiden, welke straks ook in Nederland haar wrange vruchten doet „oogsten“.

K. S.

P.S. In een brief uit Batavia wordt me geschreven, dat van de zijde der Batavia-sche predikanten wordt geklaagd, dat onze synode niet heeft geantwoord op het schrijven uit Indië. Ze zou „taal noch teeken“ hebben geantwoord. Met dit argument wordt onze jeugd bewerkt om zich aan te sluiten. Afgedacht van het felt, dat tenslotte die correspondentie geen zoden aan

den dijk :
gevend zij
woord op
wijzen we
brieven g
heeft; dat
schenen z
ons niet
zou verzo
we zullen

THEOL

De Hoe
Niet al
(6000.—
actie ten
één kwart
gesteld d
van het g
mooie rar
een indus
Van der
een cere,
ren, en zo
een prijs,
woord w
het verho
het iets i
Grondri
nabij U
Die spre
Calvin ir
ment uit
heirleger
concrete,
Welnu,
Mozes (I
lang vers
wetgev
dat de r
kinderen
ook niet
te dalen
ning de
overen, l
bij hen, i
zijdig ge
Hieron
wet dra
met de
het mid
vleesch
hebreuev
is het W
In de
van het
Nieuwe
die aan
Aan h
Mozes,
steenrots
door rui
Aäron, d
Naar i
1. het
grieksch
beginlett
Ch(risto
= Heila
2. het
op de r
daarom
eerst:
dament;
daarom
die eens
Men i
klank pe
woorden
kunnen
antiek d
rechts i
De spre
schen,
Dat wil
bad, doe
Daar
maal: e
Daar
Daar
evangel
Jeruzale
Europa
door d
Magog
ocean“
En d
van het
geloof v
De fi
waarop
tus. En
Het zal
dat hun
een con

ten, want
ers en de
schijnt te
en barthi-
lere theo-
oren laat,
wij willen
dracht en
van deze
drijven en
NIET uit-
oedig, dat
dalag.
ria in het
el jammer,

(op II, a).
als we in
t wat his-
kerk refor-

zelfs na
ind. Het is
de financi-
geworpenen
geteekend,
ingeval van
buiten-
ver punten
evoren
stavia staat
ure gehad,
vergaderd
de orde ge-
h-doof. Op
enschap.
s deze kerk
ntien boven

gezien. Als
egelijk eigen
dich van den
antrekt.
voord. Want
egen bij de
en afwijzen
en gestreden
ap oefenen.
het indiffe-
terkrechtelijk
boven het
wezen.
tucht niet.

lei predikan-
het de tucht
iet. En dan
hebben wel
gemeene orde-
de tucht, die
en.
stadium dan

llie een ander
tot den huidi-
dere onder-
na deformatie
reken van de

vrijgemaakte
te verleenen
voor Neder-
respondentie-
I, A. Veldpost
t gereformeer-
ring tot bestu-
en, in het ge-
a. C. Wie aan
de, onze jonge
trijd. Laat hen
ken weg, b.v.
aden, trachten
eigen kerkelijk
et wat hij
met geloof-
den is, kan
idersdenkenden.
en" is nog
anderen
keraden zieh de
classis, en par-
bij de generale
, kunnen twee
dache generale
n improvisaties,
k in Nederland
K. S.

me geschreven,
dikanten wordt
geantwoord op
ch tekenen" heb-
ordt onze jeugd
gedacht van het
geen zoden aan

den dijk zet, en dat bovenvermelde feiten doorslag-
gevend zijn, wat het al of niet krijgen van een ant-
woord op niet-beslissende brieven nooit wezen kan,
wijzen we erop, dat onze synode breed over de Indische
brieven gesproken heeft, een antwoord vastgesteld
heeft; dat de Acta, die al geruimen tijd geleden ver-
schenen zijn, dit alles in extenso berichten, en dat we
ons niet kunnen voorstellen, dat het antwoord niet
zou verzonden zijn. Misschien komen we hierop terug;
we zullen informeren. K. S.

THEOLOGISCHE HOOGESCHOOL.

De Hoogeschool heeft goede dagen.
Niet alleen werd ons door 't vrouwencomité onlangs
f6000.— afgedragen, verzameld door haar prachtige
actie ten bate van de Bibliotheek, en dit gedurende
één kwartaal, maar ook kwamen we, daartoe in staat
gesteld door bijdragen voor de verdere „aankleding“
van het gebouw, deze week in het bezit van een paar
mooie ramen van gebrandschilderd glas. In Kampen is
een industrie, nog jong, maar reeds in eere (de heerén
Van der Burgt-van Rossum). Haar directie vond het
een eere, in de eigen stad een werk te kunnen leve-
ren, en zoo heeft de firma ons iets moois gegeven voor
een prijs, die als uitgave onzerzijds volkomen verant-
woord was. We hadden toch — het vlakke ligt naast
het verhevene — een bedekt raam noodig; en nu is
het iets fijns geworden.

Grondmotief is allereerst de zinspreuk der school:
nabij U is het Woord (Rom. 10 : 8, Deut. 30 : 14).
Die spreuk is zoo door en door „gereformeerd“, zit
Calvijn in het bloed, vloeit in bepaalde boeken elk mo-
ment uit zijn pen, en is vooral thans tegenover een
heirleger van Barthianen een wapenkreet, wijl een
concrete, actuele geloofsbelijdenis.

Welnu, Paulus (Rom. 10) neemt die spreuk van
Mozes (Deut. 30) over. De goede exegese heeft reeds
lang verstaan, dat óók in Mozes' mond (al is hij de
wetgever) toch die spreuk al bedoelde te zeggen,
dat de rechtvaardigheid uit het geloof was. Gods
kinderen behoeven niet den hemel in te klimmen,
ook niet de zee over te steken (of: den afgrond in
te dalen), teneinde alzoo door eigen inspan-
ning den vrede, en wat tot hun vrede dient, te ver-
overen. Integendeel: het is nabij hen. Het is vlak
bij hen, in mond en hart; daar vrijwillig, genadig, een-
zijdig gebracht door God.

Hierom heeft het raam 2 figuren: Mozes, die de
wet draagt, Paulus, die het Evangelie laat lezen
met de spreuk: rechtvaardigheid uit het geloof. In
het midden tusschen beide figuren. Het woord is
vleesch geworden. Boven en onder hen, eerst in Mozes'
hebreuwsche, dan in Paulus' grieksche taal: nabij u
is het Woord.

In de zij-paneelen zijn aan Mozes' zijde emblemen
van het Oude, aan Paulus' zijde emblemen van het
Nieuwe Testament aangebracht. Alle gevat in randen,
die aan den wijnstok-met-ranken doen denken.

Aan het Oude Testament herinneren:

Mozes, die water uit de steenrots doet komen (de
steenrots was Christus); de koperen zee, gedragen
door runderen; de ark met den bloeienden staf van
Aäron, de gouden kandelaar, en de rol van Deut. 30: 14.

Naar het Nieuwe Testament wijzen:

1. het oud-christelijke symbool van den visch. Het
grieksche woord voor visch (i-ch-th-u-s) bevat de
beginletters van de grieksche woorden: I(esos)
Ch(ristos) Th(eou) = Gods, U(ios) = Zoon, S(óter)
= Heiland;

2. het oude symbool der Kamper School: de kerk
op de rots;
daaronder:

eerst weer de rol van Rom. 10 het woord, het fun-
dament;

daarboven: een doopvont (met de prachtige spreuk,
die eens een oud christelijk doopvont sierde:
ni(p)s(ona) n(om)ina m(om)ono(p)s(in).

Men moet bedenken, dat in de grieksche taal de
klank ps (ps) één letter is. Dan zal men zien, dat de
woorden zowel van voren als naar achteren gelezen
kunnen worden; wat een prachtige vinding is bij een
antiek doopvont, waar men om heen loopen kan van
rechts naar links, maar ook van links naar rechts.
De spreuk beteekent: laat uw zonden afwas-
schen, en niet alleen maar uw gelaat.
Dat wil dus zeggen: niet alleen het uiterlijke water-
bad, doch de afwassing der zonden zelve moet er zijn.

Daarboven vinden we de symbolen van het avond-
maal: een schotel met brood en een beker.

Daarboven: een pelgrimskruik (antiek model).

Daarboven (de pelgrim in de wereld, die door het
evangelie wordt bereikt) een antieke „wereldkaart“;
Jeruzalem in het midden. Azië bovendien, Afrika,
Europa daarboven, deze twee onderling gescheiden
door de Middellandse Zee, terwijl links Gog en
Magog staan aangegeven. Alles gevat in den „wereld-
oceaan“.

En dan hebben we nog een andere kernspreuk: die
van het studentencorps: Fides Quærit Intellectum: het
geloof vraagt om wetenschap, om begripsmatig kennen.

De figuur van het geloof, die het schild draagt,
waarop de grieksche beginletters van den naam Chris-
tus. En daarnaast de wetenschap een strenge figuur.
Het zal voor onze studenten een mooie gedachte zijn,
dat hun zinspreuk niet die der School tezamen in zulk
een concept verwerkt is.

Allen, die ik tot nu toe sprak, waren ten zeerste
verrast met het fraai uitgevoerde werk. Ik hoop later
te melden, welke kerk het meest heeft bijgedragen,
zonder het te weten, aan deze prachtige schenking,
die den bezoeker van ons gebouw heel wat te denken
geeft. De voorstelling is, meen ik, in de keuze van
haar grondmotieven, gereformeerd, en stijlvol in de
uitwerking ervan.

Komt u ook kijken op den Schooldag? Natuurlijk
mag het ook eerder.

Onder ons gezegd: wij zijn in gedachten bezig met
de geschilderde portretten der voormalige hoogleraren
van onze School. Van de overledenen hebben we reeds
de professoren: De Cock, Noordzij, in bewerking zijn:
de professoren Lindeboom en Hoekstra. Indien er
kerken zijn, die een portret voor haar eigen rekening
willen nemen, zal ik gaarne in correspondentie met
haar treden. Wij hier in Kampen, Broederweg, ver-
loochenen ons verleden niet, zooals „de Oudestraat“
gedaan heeft. En dat willen we gaarne uitdrukken
ook op deze van ouds de academie eigen manier.

K. S.

CLASSICALE „WEERLEGGINGEN“, 1947, I.

In den schorsingabul, dien ondergeteekende op 7 Fe-
bruari j.l. door de classis Drachten der (syn.) Geref.
kerken werd uitgereikt, komen onder de „overwegin-
gen“ o.m. deze woorden voor:

„dat ds H. J. Meijerink na uitvoerige be-
handelingen weerlegging door de
classis van een door hem ingediende Verklaring
van gevoelen, inhoudende zijn bezwaren tegen de
Nieuwe Verklaring van de Gen. Synode der Geref.
kerken van 1946, uitgesproken heeft, zich niet te
conformeren aan genoemde Nieuwe Verklaring“.

De ingediende „Verklaring van gevoelen“ was dus
„weerlegt“, zoo constateerde de classis. Derhalve, wat
mocht men anders verwachten dan conformering en
bekeering.....? Van de tegenargumenten die bij de
besprekingen op de classis tegen deze z.g.n. weerleg-
gingen door den bezwaarde waren ingebracht, werd
in het Schriftelijk antwoord der classis op genoemde
Verklaring met geen woord melding gemaakt. Hoewel
bij de voorlezing van het concept-antwoord, opgesteld
door een 's avonds tevoren benoemde, en aan het werk
getogen commissie, herhaaldelijk gevraagd werd om
nota te willen nemen van de bij de besprekingen aan-
gevoerde tegenargumenten, werd hierop niet ingegaan.
Dit kwam trouwens een vlotte en vlugge afhandeling
der zaak zeer ten goede: binnen 2 uur was het ant-
woord vastgesteld. Toen nog plm. één uur gelegenheid
voor ondergeteekende om het nog eens te lezen, en
dan: conformeren, óf: de bediening van het ambt
ontnemen!

Intusschen kan het zijn nut hebben over enkele be-
wegingen in dit kerkelijk stuk nog eens wat rustig na
te denken.

(Een week na de schorsing kwam hiervoor de ge-
legenheid, toen het antwoord schriftelijk in het bezit
van ondergeteekende werd gesteld.)

Veel kan blijven rusten, omdat de redeneeringen en
betoogingen in bedoelde „weerlegging“ voor een groot
deel een zóó gewone repetitie zijn van de ook in dit
blad al zoo dikwijls besproken, en dus bekende syno-
dale argumentaties, dat vermelding daarvan gevoege-
lijk achterwege kan blijven.

In de inleiding der „Verkl. v. gev.“ was geklaagd
over de ergerlijke „afhandeling“, het feitelijk negee-
ren (de „Verklaring“ noemt het „op dood spoor bren-
gen“) van het bezwaarschrift van ondergeteekende,
— waarin de binding aan de „vervangingsformule“
werd afgewezen — gericht tot de synode van Zwolle
1946. (De feiten betreffende deze „behandeling“ zijn
wel bekend.)

Het antwoord daarop komt echter hierop neer:
Volstrekt geen reden voor zoo'n klacht. Appellant kan
zich, over de wijze van behandeling van zijn bezwaar-
schrift, met zijn bezwaren wenden tot de volgende
synode, en een verzoek om revisie, e.q. afhandeling
indienen!

Welja, dan hebben we ook nog even den tijd om er
„rustig over na te denken“. Geheel in de lijn trouwens
van generale deputaten, prof. dr J. Ridderbos en ds
C. v. d. Woude, die op 31 Oct. j.l., den avond van hun
ongevraagde en gratis verleende „voorlichting“ aan
den Kerkeraad te Drogeham, na de herhaalde verkla-
ring van ondergeteekende, dat hij zich niet kon con-
formeren, enz., heengingen, na de uitermate verlos-
sende en praktische woorden gesproken te hebben: „u
moet er nog maar eens rustig over nadenken.....“
(terwijl den kerkeraad geadviseerd werd „zoo maar
door te gaan“ (1). „Zóó“ — dat beteekende (wjl het
een antwoord was op een overeenkomstige vraag
uit den kerkeraad): op de wijze als voorheen met den
zich-niet-conformeerenden predikant). Dit noemt men
tegenwoordig — vroeger, nog niet zoo heel
lang geleden, zou men dat genoemd hebben: „leervrij-
heid toelaten in de kerk“ — toepassing van de „uiter-
ste lankmoedigheid en geduld“. (Ds C. v. d. Woude
in de „Erische Kerkbode“ van 28 Febr. 1947.)

Voor ditmaal vermelden we nog deze bizonderheid:
Op de mededeeling in de „Verkl. v. gev.“, dat de text
van het bezwaarschrift van ondergeteekende aan de
synode niet ter kennis van de leden der synode was

gebracht, werd door de classis in haar antwoord niet
gereaageerd.

Intusschen schijnt ds C. v. d. Woude in de „Fr.
Kerkbode“ (14 Maart j.l.) den indruk te willen wekken,
dat het bezwaarschrift wél aan alle synodeleden is
voorgelezen, doch dit laat zich kwalijk rijmen met de
mededeeling van één der overige synodeleden, tevens
lid der classis Drachten, dat hij het bezwaarschrift
van ondergeteekende niet kende, hetgeen, naar
zijn zeggen, een gevolg was van de „werkwijze“ der
synode.

De oplossing van deze schijnbare contradictie zal
waarschijnlijk wel hierin gezocht moeten worden, dat
(het is ons niet ontgaan) ds v. d. Woude niet spreekt
van het bezwaarschrift van ondergeteekende, maar
van zijn bezwaren. En zoo begrijpen we het wel.

Drogeham.

H. J. M.

ONZE JEUGD.

Als we den laatste tijd kennis nemen van datgene,
wat in de Synodocratisch-gebonden kerken de jeugd
wordt voorgehouden, dan verbazen we ons over een
zoo ontstellend loslaten van de schriftuurlijke begin-
selen. Zitten wij elken dag met de vragen, die samen-
hangen met de voortgaande reformatie, aan den an-
deren kant openbaart zich de bange nood van de in alle
opzichten consequenties trekkende deformatie. Spelen
met recht en waarheid heeft ten gevolge, dat de Heere
ons hart gaat verharderen, dat we onder de klem van
een geest der dwaling, een energie der dwaling, geen
oog meer hebben voor recht en waarheid.

Nu moeten we natuurlijk altijd er voor waken, dat
we ons niet afstooten tegen de anderen, maar iets an-
ders is wel dit, dat het gebeuren daar ons te meer kan
en moet dringen ons te bezinnen, wat we zullen doen
met onze eigen jeugd.

Ook onder onze jonge mensen zijn er de gevaren.
Ik zie ook onze jeugd besloten in de klem van een
valsche probleemstelling, inzake de cultuurproblemen.
Ik zie ook, dat onze jeugd nog heel veel moeite heeft
met de voortgaande reformatie, die heel het leven wil
omspannen. Ik zie ook onder ons nog een ontstellend
gebrek aan schriftkennis: aan het willen onderzoeken
van de Schriften; aan het zich gehoorzaam willen
geven aan datgene, wat de schrift zegt. Ik zie ook
onder ons de groote moeite, die het geeft, om te willen
loslaten de „heilige huisjes“, die wij hebben opge-
bouwd. Als ik dat alles zie, dan heeft het alleszins zin,
dat we ons bezig houden met de vragen, wat we voor
de jeugd kunnen en moeten doen. Dat alles brengt
ons onmiddellijk in aanraking met het werk van de
jeugdbonden.

Nu zijn er drie instanties, die met dat werk te maken
hebben. Daar zijn de kerkeraden. Het geldt de
jeugd van de kerk, waarover de opzieners van de
gemeente opzicht en tucht hebben te oefenen. Het
zijn de ouders, die zich ook van hun Doopbelofte niet
mogen losmaken, als de kinderen 18 of 20 jaar gewor-
den zijn en die zeker, als het geldt de kinderen des
Heeren, die de Heere aan hun zorgen toevertrouwd,
niet zonder meer als toeschouwers aan den kant mogen
gaan staan. Het zijn de jonge mensen zelf, die reeds
in hun kindische jaren van den Heere worden geroepen
om naar de plaats, die de Heere hen in het leven ge-
geven heeft, te bedienen het ambt aller geloovigen.

Naar mijn oordeel is het een goede gedachte ge-
weest, dat het besluit genomen is, om de kwestie van
de jeugd namens de Bonden eens met de kerkeraden
in de provinciale verbanden te bespreken. Het levens-
verband van de kerk is onderscheiden van het levens-
verband van de jeugdorganisatie, maar zal de arbeid
vruchtbaar zijn, dan zal er toch nauwe samenwerking
moeten zijn. De jonge mensen zullen in de prediking
en in de catechisatie in denzelfden stijl gebouwd moe-
ten worden: de stijl van het Woord. De stijl van de
gehoorzaamheid in alles aan Hem, die hen Gode kocht
met Zijn bloed. De jeugdvereniging kan natuurlijk
niet bestaan en werken, als ze niet voortdurend leeft
uit het voedsel, dat ze in de kerk ontvangt. Waar de
kerk in deformatie komt, daar moet dat zich openba-
ren ook in de andere levensverbanden. Als de menschen
niet onderwezen en gevoed worden en tot het geloof
bewogen en in het geloof gesterkt door de klare ver-
kondiging van het Woord, dan zal de funeste invloed
zich overal laten merken. Elke organisatie gaat achter-
uit, als de kerk niet getrouw is. De kerk, die het Woord
verlaat, kan geen gezonde kinderen meer baren. Het
zijn bloedarme kinderen, zoo het nog bloedarme kin-
deren zijn, want dan is er tenminste nog de openbaring
van bloed; het kan ook veel erger worden en die
bloedarme kinderen kunnen in het midden der wereld
niet zooveel beteekenen in het strijden van den mach-
tigen strijd van het koninkrijk der hemelen, in het
vervullen van de taak, die de Heere hen gegeven heeft.
Omgekeerd plukt de kerk ook telkens weer de vruch-
ten van het door den Geest des Heeren door haar ar-
beid in beweging gebrachte leven. Wat is het voor de
kerk niet een zegen ambtsdragers te bezitten, wier
leven gefundeerd is in de Schriften. Wat beteekent in
het leven van menig jong en ook ouder predikant niet
het omgaan met ouderlingen, die zoo echt gezond bij
de schrift leven en die de lijnen en de verbanden van
het Woord weten te onderkennen.

Het is daarom goed, dat er contact is tusschen de
kerkeraden en de Besturen van de Jeugdbonden.

Natuurlijk moet de jeugdorganisatie de kerkeraden niet gaan gebruiken als de goedkoopste en gemakkelijkste manier om propaganda te voeren. Tegenwoordig wordt maar al te veel op de kerkeraden afgeschoven. De jonge mensen moeten er zelf op uit! Ze moeten hun mede-jongeren niet ongemoeid laten.

Een heel andere kwestie is, dat predikanten en ouderlingen zich hebben te bezinnen op de openbaring van het georganiseerde jeugdleven. Naar men vertelt, ontbreekt het hier en daar nog wel eens aan het medeleven. Aan de waarachtige belangstelling. Ook bij predikanten en ouderlingen is er soms vaak veel kritiek over de methode van het werk; goed, laat die kritiek er zijn, laat die kritiek, wat mij betreft, op bepaalde punten juist zijn, dan is de taak en roeping, wegen en middelen aan te wijzen, die tot verbetering kunnen leiden.

Nee, het gaat er niet om, dat de kerkeraden er zich van kunnen afmaken, door af en toe eens op de vergadering van de jeugdorganisatie te verschijnen of door een goedkoop woordje te zeggen op een officiële jaarvergadering. Ik ken zelf het tijdgebrek, dat het wel eens onmogelijk maakt dan te doen, wat je graag zou willen, maar hier gaat het om: de jeugd moet weten: daar is belangstelling, daar is medeleven.

Als op een bepaalde plaats het met de jongelingsvereniging of meisjesvergadering niet wil: als men hoort, dat de vergaderingen niet gedragen worden door het medeleven der leden, dan moeten daar oorzaken voor zijn, die, hoe we het ook keeren of draaien, liggen in de verhouding tot Jezus Christus van de jonge leden. In den regel is er één houding op de catechisatie en in de kerk en op de jeugdvereniging. De jonge mensen, die in de kerk moeite geven, geven het daar ook. Het probleem van de galerij en van de achterste banken, waar de jonge mensen in de kerk zich onbehoorlijk gedragen, is hetzelfde probleem als van de jeugdorganisatie.

In ons spreken met en over de jonge mensen zullen de vragen altijd weer terug moeten brengen naar de grondvragen. We zullen daar de dingen hebben aan te pakken. We zullen het tekort aan belangstelling niet in de eerste plaats hebben te schuiven op kritiek op de jeugdorganisatie, maar op een tekort aan leven naar den eisch des verbonds. Daar met elkaar de dingen aanpakken. We zullen dat doen in geloof in de kracht van het Woord. Ook hier vasthouden, dat het geloof wordt gewerkt door de verkondiging van het evangelie. Door de prediking de jonge mensen steeds meer dringen in het bepalen van de beslissende levenskeuze. Daar is nog meer. De jonge mensen staan vandaag in den brand van een veelheid van vragen. Het is niet zoo heel gemakkelijk om nu in de verschillende levensverbanden te vinden en te gaan den weg van het Woord. Is het niet noodig, dat we alles doen, wat mogelijk is, om onze jonge mensen daarheen te dringen, waar ze met elkaar ook kunnen onderzoeken de wegen van het Woord in heel het leven.

Het mag niet gebeuren, dat op een bepaalde plaats de jonge mensen zeggen: we hebben niets aan onzen dominee. Ze moeten precies weten: we kunnen altijd bij onzen dominee terecht. Hij wil voor ons klaarstaan, ook als we allerlei moeite en vragen hebben, in verband met 't verenigingsleven. De jonge mensen moeten weten, ook al zien we den dominee misschien niet zoo vaak op de vergadering: hij weet toch heel goed, hoe het gaat. We hooren telkens weer in de prediking dien drang om toch persoonlijk en gemeenschappelijk gehoorzaam te zijn aan het Woord van den Heiland: onderzoekt de schriften, want die zijn het, die van Mij getuigen. Onze jonge mensen moeten er van overtuigd zijn, dat het jeugdwerk ligt in den kring van belangstelling van de ouderlingen.

Ik heb er geen behoefte aan nu verschillende praktische opmerkingen te gaan maken. De een uit zijn belangstelling heel anders dan de ander. Dat is niet erg. Ik wilde alleen de verschillende besprekingen met de kerkeraden op deze manier voorbereiden.

Ik wil alleen aan alle predikanten en ouderlingen een paar vragen stellen:

Weet ge iets van het georganiseerde leven, jeugdleven af? We hebben op onze kerkeraden telkens weer de vraag naar het toezicht op de lectuur: welnu, neemt ge nota van het feit, hoe de jeugd geleid wordt in de verschillende jeugdbliden? Het zijn de schapen en lammeren der kudde, die de Heere aan uw zorgen toevertrouwde. Zijt ge op de hoogte met het georganiseerde leven in uw eigen gemeente en, als het niet goed gaat, hebt ge u dan bezonnen op de vraag, waaraan dat ligt? Zijn de jonge mensen overtuigd van uw medeleven? Ziet ge toe op prediking en op catechisatie en bespreekt ge, of daarin ook stimulerend gewerkt wordt op de bediening van het ambt aller geloovigen onder onze jonge mensen?

Als we de vragen centraal eerlijk stellen, komt het met de belangstellingsopenbaring aan de periferie wel terecht. De liefde der gehoorzaamheid en de gehoorzaamheid vindt vanzelf den weg.

De kerk bare ook door prediking en huisbezoek gezonde jonge mensen, ook wier lust het is, persoonlijk en gemeenschappelijk te leven uit de verwondering over het woord: hoe wonderbaar is me Uw getuigenis: dies zal mijn ziel dat ook getrouw bewaren, en ik wilde alleen maar laten zien aan onze ambtsdragers, dat daarin het werk van de jeugdorganisatie van groote betekenis kan en mag zijn. DEN BOEFT.

EVANGEL. VERBAND GEREFORM. KERKEN (ART. 31).

Op het Evangelisatie-congres in Sept. 1946 te Amsterdam gehouden, is door de gezamenlijke afgevaardigden der plaatselijke commissies besloten tot oprichting van een „Verband van Evang.-commissies“ onzer kerken.

Daar is tevens een voorlopig bestuur gevormd. Het door dit bestuur opgestelde reglement noemt als middelen tot bereiking van het Evangelisatiedoel o.a.:

- uitgeven van een leidend orgaan,
- eventueel organiseren van conferenties, congressen enz.,
- coöperatief aankopen van hulpmiddelen,
- uitgeven van lectuur enz.

De daarvoor benodigde gelden moeten worden bijeengebracht door de plaatselijke commissies.

Hoewel het in de bedoeling ligt deze commissies binnenkort alle aan te schrijven, verzoek ik nu reeds als penningmeester van het verband aan de plaatselijke centrales zoo spoedig mogelijk op mijn gironummer als penningmeester (n.l. 103772) een jaarlijksche bijdrage te storten en wel over '47 en een evenredig deel over het laatste kwartaal van '46. Door het bestuur werd als minimum vastgesteld een bijdrage van f 5 per jaar. Daar er reeds veel geld besteed werd en er in de toekomst zeker veel noodig zal zijn, verzoek ik namens het bestuur nadrukkelijk naar vermogen te willen bijdragen en het bedrag van f 5,— inderdaad als een minimum te beschouwen.

Stelt ons door Uw ruimen geldelijken steun in staat om den weg in te slaan, die tot bereiking van onze schoone doelstellingen leidt.

Namens het voorlopig bestuur,
Gouda. (Postrekening 103772.) A. HERSTEL.

OPVOEDING EN ONDERWIS

IS HANDHAVING VAN DE LEDEN VAN DE PARTIJ VAN DEN ARBEID BIJ HET CHR. ONDERWIJS EISCH EN CONSEQUENTIE DER INTERKERKELIJKE SAMENWERKING I V.

12. Een historisch moment?

Is dus gebleken, dat Dr B. het beroep van „Trouw“ op de historie allerminst heeft weerlegd, dan is ook op deze wijze gestaafd onze bewering, dat het hoofdartikel van „Trouw“ ten onrechte door hem „een historisch moment“ genoemd wordt. Hij vergelijkt het artikel in „Trouw“ met de kanonnade bij Valmy en wijst erop, dat Goethe hiervan tot de Pruisische officieren zeide, dat zij konden zeggen van het historische oogenblik getuige te zijn geweest waarop een nieuw tijdperk werd ingeluid.

Welnu, terwijl enerzijds dit artikel slechts zich beweegt in de lijn der historie, moet anderzijds verklaard, dat ook al zou de door „Trouw“ voorgestane handelwijze een novum zijn in de historie der Chr. scholen, Dr B. dan van dit historisch moment toch geen getuige is geweest. De feiten leeren het.

Reeds in den verkiezingsstrijd werd door een spreker van de Partij van den Arbeid op een vergadering te Kampen beweerd, dat in het Noorden van ons land Christelijke onderwijzers waren ontslagen, omdat ze lid waren van de P. v. d. A. Deze methode werd als Calvinistische inquisitie gebrandmerkt. Op welk geval de spreker doelde is mij niet bekend.

Maar vast staat, dat reeds enkele maanden geleden te Kampen twee leeraren van de Chr. U.L.O. school meesten heengaan, omdat ze de beginselen van de P. v. d. A. propageerden. Toen het bestuur wel uitsprak, dat leden van de P. v. d. A. niet als leeraren konden worden gehandhaafd, maar hiernaas niet verbod de consequentie van oogenblikkelijke schorsing, of ontslag, zag een aantal ouders zich verplicht hun kinderen thuis te houden, totdat de aan een Christelijke school vereischte toestand was hersteld.

13. Rentmeesterschap.

Niet zonder reden heb ik deze gebeurtenissen te Kampen breedvoerig beschreven. Dr B. eindigt n.l. zijn artikel aldus: „En hoe kan men tegenover zijn Heer en Heiland rekenschap afleggen van zijn rentmeesterschap als men zelf afbreekt wat door het voorgelicht met zooveel moeite en gebed is opgebouwd tot heil van ons volk, als men de ouders dwingt, terwille van de politiek, hun gedoopte kinderen van de Christelijke school te nemen!“ (spatieering van mij, M.)

Dr B. vreest namelijk, dat bij het volgen van de koers van „Trouw“, „ook tal van ouders..... hun kinderen niet meer naar onze scholen zullen sturen“. Hij denkt aan die ouders die eveneens leden zijn of aanhangers van de P. v. d. A.

Nu kan men echter zien, dat het handhaven van de leeraren die voorstanders zijn van de P. v. d. A. eenzelfde gevolg heeft. In Kampen waren de ouders die ernst maakten met hun doopbelofte genoodzaakt „hun gedoopte kinderen van de Christelijke school te nemen“. En dat moesten zij dus doen, omdat zij wisten

rekenschap te moeten afleggen van hun rentmeesterschap.

Men doet immers den God des Verbonds tekort, wanneer men niet het zaad des Verbonds in heel het leven leert te wandelen naar de eischen des Verbonds. Wanneer men niet hen onderwijst ook daarin, dat zij niet „een ander juk met de ongeloovigen“ zouden aantrekken, daar zij zijn „de tempel des levenden Gods“ (2 Kor. 6:14 en 16); dat zij „hun zaligheid en welvaart“ alleen bij Jezus mogen zoeken (Heid. Cat. vr. 30); dat zij nimmer mogen zwijgen van dien eenigen Naam „die onder de menschen gegeven is, door welken wij moeten zalig worden“ (Hand. 4:12). Alleen dan kan men onbevreesd den dag tegemoet zien, waarop de Heere rekenschap zal vragen over het onderwijs aan onze kinderen gegeven, die toch immers de kinderen zijn, waarop Hij recht heeft.

14. Doorbraak en Afbraak?

Maar als zulk een houding nu tengevolge heeft, dat de ouders op wie Dr B. doelt in dat geval hun kinderen van de Chr. school naar de Openbare school sturen, bevordert men — zoo vraagt Dr B. — dan zelf niet de zoo gevreesde „doorbraak“? En betekent dit niet „de afbraak van het Christelijk onderwijs“?

Het antwoord op deze vragen is met de verantwoordelijkheid waarvoor het rentmeesterschap ons stelt reeds gegeven. Wanneer onze gehoorzaamheid aan het Woord van God medebrengt, dat andere ouders hun kinderen niet meer aan een Christelijke school willen toevertrouwen, dan hebben we in tweevlei opzicht onzen plicht gedaan: we hebben aan de kinderen des Verbonds gegeven waarop ze recht hadden n.l. de volle verkondiging van de beloften en de eischen des Verbonds; we hebben tevens aan hen die in politiek opzicht den Heere verloochenen de rechten van den God des Verbonds gepredikt ook met de daad der gehoorzaamheid.

Dit kan nooit met zich brengen een versterking van de zgn. doorbraakpolitiek. Het kan misschien velen van ons doen heengaan, doch alleen omdat gebleken is dat ze van ons niet waren. Het zal de saambinding versterken van hen die in den strijd des levens het wagen met Gods Woord alleen. Zoo zal de doorbraakpolitiek het tegendeel bewerken van wat ze beoogt.

Zelfs acht Dr B. het streven van „Trouw“ afbraakpolitiek. We wezen er reeds op, hoe hij niet alleen de les van het verleden niet verstaat, en de situatie in het heden niet kent, doch ook voor de toekomst bij een opvolgen van het advies van „Trouw“ ducht „verguizing, achteruitzetting en tegenwerking“ voor de kleine groep die zal overblijven. Hij vervolgt dan: „sommigen onder ons zullen dat niet betreuen: ze vrezen het martelaarschap niet, het leven onder geloofsvervolgung is de normale toestand van de kerk hier op aarde. Ik kan dat standpunt respecteren. Alleen vraag ik dit: of men zich bewust is dat men zodoende zelf die toestand uitlokt“.

Tegenover deze kansberekening ten aanzien van de gevolgen moet met alle kracht worden gesteld de overtuiging des geloofs, die haar kracht put uit het Woord van God, die zich gesterkt weet door de rijke beloften Gods indien men wandelt in de wegen des Heeren: „in het houden van Gods wet is groote loon“, Ps 19:12; „Och, dat mijn volk naar Mij gehoord had, dat Israël in mijne wegen gewandeld had. In kort zou Ik hunne vijanden gedempt hebben, en mijne hand gewend hebben tegen hunne wederpartijders. Die den Heere haten, zouden zich Hem geveinsdelijk onderworpen hebben; maar hunlieder tijd zou eeuwig geweest zijn. En Hij zou het gespijd hebben met het vette der tarwe; ja Ik zou u verzadigd hebben met honig uit de rotssteenen“, Ps 81:14-17. Ook Psalm 119¹⁾ op vele plaatsen, waarvan ik noem vs 14: „Ik ben vroolijker in den weg Uwer getuigenissen, dan over allen rijkdom“.

Hoever heeft blijkens dergelijke uitspraken uit Gods Woord Dr B. in zijn artikel zich verwijderd van de klare taal der Schrift. Zoo ook b.v. wanneer hij het gevolg van het streven van „Trouw“ aldus beschrijft: „De grote bloei van het Christelijk onderwijs zal voorgoed voorbij zijn“. Het is duidelijk, dat Dr B. dezen bloei ziet in de groote scharen die de Christelijke school thans wel willen bezoeken, maar die — zooals hij vreest — bij een volkomen gehoorzaamheid aan Gods Woord ook in het Christelijk schoolwezen de Openbare school weer sterk zullen maken. Daarom noemt hij de politiek van „Trouw“ in één woord afbraakpolitiek.

Had Dr B. behoord tot het leger van Gideon, hij zou waarschijnlijk ook diens politiek als afbraak hebben beschouwd, toen Gideon eerst degenen die „bloede en versagd“ waren naar huis liet terugkeeren. Dat waren er 22.000 van de 32.000! (Richteren 7:3). En van de overgebleven 10.000 moet hij er op des Heeren bevel nog 9700 wegzenden: „En de Heere zeide tot Gideon: Door deze drie honderd mannen, die gelekt hebben, zal Ik u lieden verlossen, en de Midjanieten in uwe hand geven; daarom laat al dat volk weggaan, een ieder naar zijne plaats“ (Richteren 7:7). In de Korte Verklaring merkt Dr Goslinga hierbij op: „Deze belofte moet Gideon genoeg zijn. Hij mag niet op zijn leger-

¹⁾ Men zie over dezen psalm: „Voor wie de troost der profetie?“ Twee bijbelstudien met een inleiding en een gebed voor het heden van B. Roorda, Uitg. Mij. De Graafschap, Aalten.

macht van
Zijn toez
Schijnba
eerst een
heel te o
gegeven
geen enke
gehoorza
(zie Hebr
Zoo heb
die naar
voortvlo
dus zulk
Psalm 1
keerde, a
Marnix v
109 Du
Al
Ma
110 He
Uy
Do
Ook als
stellen, o
uitlokt“.
Immers
zegt (va
dat mijn
getuigen
vangen v
laten“.
Of (vs
K.V.): „
lief“?). I
hij zichze
zijn haat
bers op d
Uitlokt
„De vors
zaak: i
Woord“.
taling van
heid; zo
blijkt in
waaruit d
Noordzij
graven, s
wet“. M
hij in de
niet zal i
kracht te
werking v
87 Ick
Mits
Doel
88 Ver
Nae
Bew
Dr B. n
„standpur
15. De lie
Dr B. b
het verwi
leggen te
hierbij t
Christus i
op een we
thiers (5
ons“). Ee
met de d
stuk van
gedreven
thiers erv
tempel Go
ná deze f
Korinthe
in zijn ha
Juist d
liefde van
hoofde n
in verkeer
eersten b
niet in de
waarheid
Verkl. ald
heeft, die
dige daad
die moet
heid, omd
verklaring
„Paulus s
liefde van
telen, M.)
de zalighe
Joh. 14:1
heb, en a
heeft“. Je
En omdat
4:19), d
Christus i
geboden“

²⁾ Zie B
³⁾ Zie B
⁴⁾ Zie E
⁵⁾ In zij